

AZALPENAK

YAKINTZA

LAUAXETA

Aldizkingi au zer ixekeko sortuba do-gu? Ona ementxe bere elburua: "Ez daukagu ordea, 'Euskal-Ería,' k eta 'Eus-kaleraren alde,' k zerabizkitem gogayak igeftutat. Su-gaf beñiz etetu nai ditugu. Eti, elefia ta jakitara lan ta azterpen-txatua bidez, biziñi nai genituke".

Lengo aldizkingi arein elburua? Lan txukuna egin al ixango geunke, geure abeñi onetan sortu diran aldizkingiak lenen-go ofijan eran esan daben aztertzar. Bazu-ta "Vascongados" ziran; geroxe, euz-kaldunak; ufenguak euzko-gayatzan baño etziran jardunen. Azkenengau Euzkadi'n sortubak dirala agertzen dabe. Nai ez-añen, euzko-aberzaletasunaren zirkidea eurekanako eldu da. Gañ ezkara kosteta-en edozelako itzakaz. Euzkotak garala burubak dirausku. Alderdi batzen babes-piñan egen biañko? Ezta. Alderdi batzen aldizkingi ixtan barik lan onurako egañi dagike "Yakintza", baña uste dogu lenagoko bi arei bañor gogozago euzko-ixatiak utxento dautsola.

Beste egote batzuk orainguak dira. Man-terola, Arzak, Lopez-Alen eta Altzaga jaunak goragaijaka dira. "Euskal-Ería," n jakituriz ez-eze bijotz onaz aufakuntza andia egin ében. Karla-taf gudu-ostian, aldizkingi axe ixtan eza-pa, lelo bat etzitan idatziko.

Gero sortu ziranak, "Eusekalearen Al-de" asmau ebenañ, jakintza-itxuri garbi-jatik ura atera eben. "Eusekaleko se-meak" eurek zirala autoñtu eben, eta el-burak bakarria joñita ekin eutzen.

Gogizakeria oru aberastu, euskal-yakintza metan gai beñiak pilatu, eusko ikaskun mota guzitan ikaslan ta azterpena indar-teza... ona zelako asmo aipagarriak ora-inga onek dakañan.

Eta bide onez asi yaku. Lenengo sala "Elefia" jafi yagoko. "Aitzol" jaunak Etxepare (Dechepare) oñefkaritzaz diñardu. Euzko-harutian lenengua ixtan zan ori, "Yakintza," ko atiak zabaldia dautsez. "Aitzol," en idazlan bat txafa ixtan eza-da, oraingo au edea dala esan biañko. Bai afanotan, poñik irakurten dira olako idazlanak, gogoa asetu dargelako. Biñag-eno lana, geure euzkeria onetan idaztifa-yatoñku, "Bafensoro" nor dan eztakiz? Bai, beñin, "Eusko - Olerkiak" deritoxon idaztitzat jardun da. Iritxi zofotak eta

iora mindu ez egiteko eran. Gero olef-karijak idatzof! "Bedañ txafa ugari ixaten da... batek erantzun eustan geure elefian olefkar asko zirala atzaldu neu-tson b-lez, Emen datoñan irurak bedar txafak ezira, ba, Tapia-Purera. Oni noz egingo yako zoñ yakon omena? As-paldiz ofen aldezelaz nabil, olefkar pun-terezan dalako. Gure ixafetan ezagututzen "Lizardi". Eta azkenengo Jauregi. Gixon onenolefkiñko-jauregiak egin dausku. Eztok makala jantzi-baltzez dabilan!

"Elefia" sala amanu dogu. Begiko ixtan orain "Antzeñti" arlaua gara. "Zu-malacarregui" o la "muerte del héroe". Labeyen jaun argiak buruz gai onetaz doistat batek egin eban antzeñkia atzal-duten dausku. Muñio "Muñio" dogu To-losa'ke endore gasti. Ofi estul-egiañi etxakañi efazitza.

Irazkintza Olano jaunak gai onetaz edeñi idatzidau. Ufengorako abintzak eginen dausku. IKURIN BARIJA EGITEKO dafa-yenala txindio emon dabe:

Angulo'taf Joseba Mirena.

Apañaz'taf Pantzeska.

Gofotategi'taf Lontzi.

Astigagaga'taf Kepa.

Ortuza'taf L.

Iturriaga'taf Ilaren.

Astigaga'taf Sabiñ.

Atutxa'taf Kepa Joseba.

Zuber'taf Mauritzi.

Basabe'taf Mikel.

Iñuaga'taf Danel.

Etxebaria'taf Tirpon.

Bikandi'taf Sabiñ.

Bizka'a'taf Paulen.

Altzaga'taf Estepan.

Zelaya'taf B.

Zeniga-Onandia'taf Basili.

Olea'taf Kepa Inanol.

Uriguen'taf Toma.

Munitxa'taf Market.

Uriguen'taf Gotzon.

Lasuen'taf Balbin.

X. X.

Iraizola'taf Lorentza.

Basteñetxe'taf Jagoba.

Agife'taf Endika.

Badaya'taf Kepa.

Lasuen'taf Lutzi.

Bizka'a'taf Paul.

(Dafaike.)

ANTZERKI-JAYA.—Auferagoko idaz-kiyan iragaiten neban legez, igandian egin zan Astarloa-Etxian antzezikun polif bat.

Lenengo "Nerea", Bla'far' Nikolai'ren

iru ataleko antzeñki aberkoya ikusi gen-

duban. Gero "Amez Gozuak" antzeñkitu

bañegafiaz aldi alai bat igaro gendun-

do. Zorijonak guraoso.

JUAN-ETORIJA.—Nabafa'tik etofi

da, Perez Iñzarbe'taf Keltza abeftzale zin-

tzu.

Ongi etofira.

—Otxandiano'ra, Iribafen'taf Peli abef-

tzale sutsuba juan da.

Ondo ibili adizkide ona.

GORITXU.

DURANGO

TEMAS VASCOS

El euzkera en la Rioja

Firmado por Urriolabeitia'tar Amantzi

jauna, el euzkel-idazle y abertzale de tan

conocida competencia en este y en otros

temas, apareció en EUZKADI días pasados un trabajo en el que se hacían consideraciones sobre un folleto de meritisimo, se-gundo acerca del mismo tema, y escrito

por el señor Merino Urrutia.

Bitarte bain, Sionfandia'taf Begoñie

anderaino azkafak, euzkel abesti batzuk

abestu ebaztu, abots zoliz eto gozo-gozo,

berak oñab-dien legez. Loreskifian (pau-

nau) berri neba Sionfandia'taf Joseba

Miren'ek lagundi eutsan.

Eta Euzko-Abendearen Ereseñkija abes-

taben amatu zan danuun gogoko ixtan zan

jai polif au.

GEXUA.—Gustiz osatuta txadian

ikusi dogu Guridi'taf Miren neba Iraña.

Egin dausun osatibakuntzak oñab-ido

aurkitzen da Balanzategi'taf Toma'ren

emaztutu.

EZPIARA.—Eloñio'tik txifingutza

etofela jausi ta sauritu san Uribe'taf Mar-

kelin abeftzale gasti. Poñik jakin dogu

osatuaaz duala. Kontzu ibili mutil!

JUAN-ETORIJA.—Madrid'tik etofi

dira Arozena'taf Todor eta gure batzuko

lendakari ona eta Blaustegiñotia'ta

Perderika.

Egun batzuk igarotzera etofi ta agutu

dugu Atxurita'taf Emeteri itxasonzi-burta

ta beratzez gogoña.

BILBAO'KO ITZALDIJA.—Abeñzale

asko ixtan Euskalduna'ko itzaldia

juan ziran eta bai poñik etofi be

aniki zan.

Asi conozco en Araba "la Ragana" (Ja-

fagain), "la Ra" (lafa), "el Espuro" (les-

puru); en Bizkaya es de todos conocido el

nombre Las Barrietas (Olabarrieta), aun

cuando en este caso el fenómeno, si bien

análogo, no sea rigurosamente el enunciado.

Asi como en la Rioja "la Ragana"

(Ja-fagain), "la Ra" (lafa), "el Espuro" (les-

puru); en Bizkaya es de todos conocido el

nombre Las Barrietas (Olabarrieta), aun

cuando en este caso el fenómeno, si bien

análogo, no sea rigurosamente el enunciado.

Aun en dichas regiones arabarras don-

de la voz se conserva pura, hay tendencia

a pronunciarla, y supongo que al escribir

la, como "la rain" más bien que como "fa-

rain".

En otras regiones arabarras se utiiza

con igual sentido y aplicación de era la

voz euzkérica, más o menos deformada

Así en algunos pueblos, quizás en todos de

Baldegobia, "lafain", "lafin", "lafen" se

ha convertido en "la erran" al pronunciarla

y en "la haren" al escribirla, de la que

es más que probable procede el apellido

Herran en sus diversas modalidades: "de

la Herran", "la Haren" y "Haren".

A mi modo de ver, son suficientes para

catalogar, según lo hace el señor Merino

Urrutia, como de procedencia vasca la voz

"lafen" y las dos primeras consideraciones:

la existencia de "lafain" como variante de

"lafain" y la tendencia a convertir en un

pseudo artículo del español las primeras

sílabas la, el cuando con ellas comienzan

palabras euzkéricas.

Valgo por lo que valga mi opinión, en

estas notas a esa simpática sección

de Temas Vascos.

Es posible que sólo sirvan para recibir

un saludo del irakastea Urriolabeitia. Lo

recibiré como debe recibirla de un maestro

el último de sus discípulos

J. Ramón Rz. de Olano.

OGONOPE.

MAÑARIA

GEXORIK.—Elexakuako aituta aufkita da, "Kurutze-Santu," ko Etxeita'af Jone anderia. Arin osatu.

JUAN ETORIJA.—Santurtze'tik etofi ziran Bartzena'af Agapita Kapanaga'taf Danele ta Mendieta'af Gorka bere emaztegiaz.

—Bilbao'ra juan zan Lete'af Domeka kontratista.

Dima'ra, juan zan Bizka'a'af Lone neskatala.

EGURALDIJA.—Aldi-ontarako eguraldi edeñixos daufogu. Aspalditxuan